

แนวทางการพัฒนาเมืองสุโขทัย-ลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน

นายณัฐวุฒิ คำหั่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2469-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I20977438

URBAN DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TOURISM IN SU-NGAI KOLOK BORDERTOWN

Mr.Nattawut Komvan

ศูนย์วิทยพัชยาคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Urban Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2469-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการพัฒนาเมืองสุโขทัย-ลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

ชายแดน

โดย

นายณัฐวุฒิ คำหวัน

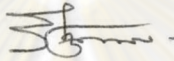
ภาควิชา

การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

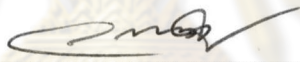
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย คิรินทร์ภาณุ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

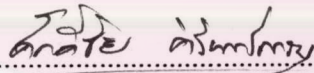

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

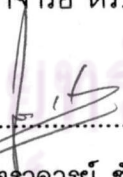
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณศิลป์ พิรพันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย คิรินทร์ภาณุ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยชนะ แสงสว่าง)

..... กรรมการ
(นางนิตยา กมลวันทนา)

ณัฐวุฒิ คำหาวัน : แนวทางการพัฒนาเมืองสุโขทัย-โก-ลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน. (URBAN DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TOURISM IN SU-NGAI KOLOK BORDERTOWN)
อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ศักดิ์ชัย ศิริจันทร์ภาณุ, 260 หน้า. ISBN 974-17-2469-1.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการท่องเที่ยวที่มีต่อเมืองสุโขทัย-โก-ลก รวมทั้งปัญหาและผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเมืองสุโขทัย-โก-ลก เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวและนำไปสู่การเสนอแนวทางในการพัฒนาเมืองสุโขทัย-โก-ลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน เพื่อให้เกิดการพัฒนาดำเนินตามศักยภาพและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของเมือง โดยการให้ข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนามในพื้นที่เมืองสุโขทัย-โก-ลก ทั้งการสำรวจสภาพทั่วไปของพื้นที่และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและทัศนคติของนักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ ผู้ประกอบการร้านค้าต่างๆ รวมไปถึงนักท่องเที่ยวอื่น ๆ รวม 376 ตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้เก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาภาพรวมของเมืองสุโขทัย-โก-ลก พบว่า เมืองสุโขทัย-โก-ลกมีจุดเด่นอยู่ที่มีโครงสร้างของเส้นทางที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงกับเมืองต่างๆ ได้ทุกทิศทาง ทั้งทางรถยนต์และรถไฟ สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่แหล่งท่องเที่ยวและเมืองอื่นๆ ในภูมิภาครวมถึงประเทศมาเลเซียได้อย่างสะดวก มีความพร้อมด้านที่พัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวผู้เป็นจำนวนมาก ภายในเมืองมีสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวเป็นแหล่งจับจ่ายสินค้าชายแดน และสถานบริการบันเทิงที่มีจำนวนมากในเมือง รวมถึงการเป็นประตูการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนในของจังหวัดนราธิวาส ในขณะที่จุดด้อยของเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวได้แก่ ปัญหาการคมนาคมภายในเมืองและปัญหาความแออัดของย่านพาณิชยกรรมใจกลางเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของการใช้รถใช้ถนนของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่บริเวณย่านพาณิชยกรรมใจกลางเมือง ปัญหาความเสื่อมโทรมของด่านและสถานีรถไฟสุโขทัย-โก-ลก ส่งผลกระทบต่อลักษณะของเมืองท่องเที่ยวเนื่องจากสภาพทรุดโทรมดูไม่งามตาและมีพื้นที่สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ ปัญหาภาพลักษณ์ของเมืองเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่มั่นใจในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองสุโขทัย-โก-ลก นอกจากนี้ยังพบปัญหาอื่น ๆ ซึ่งมีส่วนส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วมขัง และปัญหาขยะของเสียจากชุมชน เป็นต้น ด้านโอกาสจากภายนอกในการพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเป็นโอกาสที่มาจากความสัมพันธ์ของแผนงานหรือโครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่เมืองสุโขทัย-โก-ลก ได้แก่ โครงการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณด่านศุลกากรสุโขทัย-โก-ลก และแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลสุโขทัย-โก-ลก ส่วนอุปสรรคจากภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้คือ ขาดการวางแผนเพื่อพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทเมืองชายแดนใกล้เคียง เช่น เมตง และสะเตง รวมทั้งการพึ่งพาสินค้าและนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมากเกินไป

จากศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของเมืองสุโขทัย-โก-ลก ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน โดยวางแผนพัฒนาให้เมืองสุโขทัย-โก-ลกมีความพร้อมในสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในขณะเดียวกันต้องพัฒนากิจกรรมที่ให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว รวมทั้งแหล่งและสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวของเมืองสุโขทัย-โก-ลก เพื่อแก้ไขปัญหาที่เป็นจุดด้อยในปัจจุบันและสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนและการท่องเที่ยวที่เข้ามาในเมืองสุโขทัย-โก-ลกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยกำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อผลักดันให้การพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมาย ดังนี้ (1) แนวทางการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ในอนาคต โดยเฉพาะการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยของเมืองให้มีการขยายตัวไปทางตะวันออกและทางใต้ของชุมชน แทนที่จะกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เดิมและด้านตะวันตกของเมืองซึ่งมีความแออัดอยู่แล้ว (2) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การปรับปรุงถนนในย่านพาณิชยกรรมใจกลางเมือง บริเวณถนนชลาธารเขต เทศปฐม วงศ์วิวัฒน์ และประชาวิวัฒน์ การปรับปรุงระบบการกำจัดขยะและระบายน้ำในชุมชน และการป้องกันน้ำท่วม โดยการสร้างคันกั้นน้ำบริเวณพื้นที่ริมแม่น้ำสุโขทัย-โก-ลก (3) การพัฒนาแหล่งและสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาคุณภาพของกิจกรรมที่ให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองสุโขทัย-โก-ลก การปรับปรุงพื้นที่บริเวณศาลเจ้าแม่โต๊ะโมะและสนามกีฬาทหารราช รวมถึงการส่งเสริมวงการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น และ (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของเมืองสุโขทัย-โก-ลก ด้วยการปรับปรุงและพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของเมือง และสร้างภูมิทัศน์ของเมืองให้เป็นที่น่าท่องเที่ยวชายแดน ในอันที่จะเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและโอกาสในด้านการพัฒนาเมืองสุโขทัย-โก-ลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในฐานะศูนย์กลางการค้า-การท่องเที่ยวชายแดนต่อไปในอนาคต

ภาควิชา..... การวางแผนภาคและเมือง..... ลายมือชื่อนิสิต..... ณัฐวุฒิ คำหาวัน.....
สาขาวิชา..... การวางผังเมือง..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ศักดิ์ชัย ศิริจันทร์ภาณุ.....
ปีการศึกษา..... 2545..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

4374129025 : MAJOR URBAN PLANNING

KEY WORD: URBAN DEVELOPMENT GUIDELINES / TOURISM / BORDERTOWN / SU-NGAI KOLOK

NATTAWUT KOMVAN : URBAN DEVELOPMENT GUIDELINES FOR TOURISM IN SU-NGAI KOLOK BORDERTOWN. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SAKCHAI KIRINPANU, Ph.D., 260 pp. ISBN 974-17-2469-1.

The objectives of this thesis are to (1) study the role, problems and effects of tourism in Su-ngai Kolok border town, (2) to analyze all factors that have influenced on its potential in tourism development and (3) to propose alternatives in developing Su-ngai Kolok border town to sustain tourism with its full potential and with suitable environment. Using primary data from field survey in Su-ngai Kolok city area to gain the general situation of the studied area and interviewing as a tool to collect point of views from tourists, people in the studied area, entrepreneurs and those involved, 376 questionnaires had been employed to analyze together with secondary data collected from involved institutions.

The study of the overall view of Su-ngai Kolok city showed that this city has its strengths on its transportation network which can link to many cities in all direction both by car or by train. Consequently with this network, tourists can travel to other tourist sites both regionally and internationally, such as Malaysia. Secondly this city also equipped with all accommodations, facilities and services needed for all classes of tourists. Within the city, there are many tourists' attractions, shops near the border, and all kinds of entertainment facilities. Moreover, this city has its location advantage as a gate to many tourist sites in inner area of Naratiwat province. As for its weaknesses, this city is confronting with many problems such as heavy transportation within city, the congested commercial area in the center of the city, the deterioration of both border facilities and Su-ngai Kolok train station, unsafeties in life and belongings, flooding in some area, and ineffective waste management from the community. These will strongly affect the image of the city. As for its opportunities, there are many plans and projects to support the city development which encourage tourism industry: Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle Development Project (IMT-GT), Su-ngai Kolok checkpoint development project and development projects of Su-ngai Kolok district. As for its outside treats which cannot be controlled are lacking integrated tourism development plan, competition with other border towns, and too much tourist and product dependency from Malaysia.

From its potential in tourism development, this study has proposed guidelines for urban development in Su-ngai Kolok city to support tourism near the border to the most equipped accommodation and infrastructure, diversified tourist attractions, and service activities and, in the mean time, to get rid of its present weaknesses and to support the urban and tourism expansion to its most effectiveness. These guidelines for urban development are (1) various future land use guidelines especially commercial and residential area, which can be expanded to the east and to the south of the city in stead of concentrating on the present area and to the west of the city, (2) the improvement on infrastructure such as roads in commercial area, for examples: Cholatom-ket road, Tedprathom road, Wongseviwat road, and Prachaviwat road, waste management improvement system in the community, community sewage improvement system, and flooding control by building dikes around Su-ngai Kolok river area. (3) tourist' attractions improvements such as enhance the quality of services concerning the in-town tourism, improve the surrounding around Chao-Mae-To-Mo shrine and Maharaj sport complex, and initiate other tourist loop in the vicinity, and (4) human resource development, being able to solve the plausible problem from the expansion of the city and enabling the city to use its potentials and opportunities to compete as a future center for trading and tourism in the borderline area.

Department..... Urban and Regional Planning .. Student's signature..... *Nattawut Komvan*

Field of study... Urban Planning Advisor's signature..... *Sakchai Kirinpanu*

Academic year 2002..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาเมืองสุโขทัย-โลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน แม้จะพบอุปสรรคในการศึกษามากมาย แต่ก็ประสบความสำเร็จและผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งมีอาจเป็นเช่นนั้นได้โดยหากขาดผู้มีอุปการะคุณที่ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ศึกษา รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำการศึกษาระดับต่างๆ ที่ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบพระคุณ ดังนี้

บุคคลแรกที่ต้องขอขอบพระคุณเป็นอันดับแรก คือ รศ.ดร.ศักดิ์ชัย ศิริจันทร์ภาณุ ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่สละเวลาเอาใจใส่ดูแลผู้ศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาอันยาวนานในการทำการศึกษา ทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขงานของผู้ศึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่อาจประสบความสำเร็จได้โดยหากขาดการดูแลของอาจารย์ศักดิ์ชัย ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอขอบพระคุณอาจารย์ศักดิ์ชัยเป็นอย่างสูง

นายอำเภอมนตรี มามะ นายอำเภอสุโขทัย-โลก ป้าจิต-สุจิตต์ มามะ และปลัดกัมปนาท (ปลัดหมี่) ปลัดอำเภอสุโขทัย-โลก เป็นอีกสามคนที่ผู้ศึกษาต้องกล่าวขอบคุณเป็นพิเศษ ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ทั้งในส่วนของกรเก็บข้อมูลและความอนุเคราะห์ในส่วนของที่พักให้แก่ผู้ศึกษา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ในส่วนราชการต่างๆ ของอำเภอสุโขทัย-โลกที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณด้วยเช่นกัน

พี่อแว-ผิงเมืองจังหวัดนราธิวาส (ในขณะนั้น) ป้าจรี เสมียนตามจังหวัดนราธิวาส (ในขณะนั้น) คุณนิศยา พี่บีเล็ก พี่บีใหญ่ และพี่เลี้ยง แห่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่อนุเคราะห์และให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

เพื่อนๆ ที่แสนดีของผู้ศึกษาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจยามท้อแท้ มากบ้าง น้อยบ้าง ตามกำลังทรัพย์และกำลังศรัทธา ทั้งในส่วนของเพื่อนๆ ชาวผิงเมือง 25 เพื่อนๆ รปศ. รวมถึงเพื่อนอื่นๆ ที่ไม่เข้าพวกแต่ก็เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนได้ดีไม่แพ้กัน ดังนี้ ปูเป้ ต้ม พี่นูด พี่เชาว์ ต่อ แอน (ผิงเมือง) ดิ แนน อ้อม อ้อ พี่หนอ ลูกน้ำ ปาน มอด น้ำฝน โอ้ ย้อย กีบ พี่ก๊ว เคโระ แอน (เดชะ) ไหม เปิ้ล น้องอิน น้องเปิ้ล และอีกหลายๆ คนที่เป็นกำลังใจให้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงพี่ตุ้ม พี่แสง พี่เหมียว และพี่อู๋ ที่มีส่วนช่วยเหลือผู้เขียนเช่นกัน (ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม) ซึ่งผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายเป็นสิ่งสำคัญที่ลืมไม่ได้ที่ผู้เขียนต้องขอขอบคุณเป็นกรณีพิเศษ นั่นคือครอบครัวของผู้เขียนทุกคน ได้แก่ พ่อ แม่ พี่โอม พี่นก ลุงมนตรี ป้าจิต ตากิม น้องกิมและน้องภาว ที่เป็นกำลังทรัพย์กำลังใจ และสนับสนุนผู้เขียนเสมอตลอดระยะเวลาอันยาวนานในการศึกษา ที่มีทั้งสุขและทุกข์คละเคล้ากันไป ครอบครัวเป็นกำลังใจสำคัญของผู้เขียน ที่มีส่วนช่วยผลักดันการการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณดีความชอบทั้งหมดจากการศึกษาค้นคว้านี้ให้แก่ครอบครัวของผู้เขียนทุกคน และขอขอบคุณซ้ำอีกครั้ง และอีกครั้ง..

หากผู้เขียนตกหล่นรายชื่อผู้มีพระคุณท่านใด ต้องกราบขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ณัฐวุฒิ คำห้วน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญเรื่อง.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนที่.....	ท
สารบัญแผนภูมิ.....	ฒ
สารบัญรูปภาพ.....	ณ

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	2
ขอบเขตในการศึกษา.....	3
ขั้นตอนในการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	5

บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของพรมแดนหรือชายแดน.....	7
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพรมแดนหรือชายแดน และเมืองชายแดน.....	8
2.3 ลักษณะพิเศษของเมืองชายแดน.....	11
2.4 ความหมายและนิยามศัพท์สำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	13
2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	15
ก. ความสำคัญของการท่องเที่ยว.....	15
ข. ระบบและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (Tourism System).....	16
ค. ประเภทของเมืองท่องเที่ยว.....	20
ง. ผลกระทบของการท่องเที่ยว.....	21
จ. ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.....	24
2.6 นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง.....	25

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 สภาพโดยทั่วไปของเมืองสุโขทัย

3.1 ประวัติความเป็นมาของเมือง.....	31
3.2 ลักษณะทางกายภาพ.....	32
ก. ที่ตั้งและขนาด.....	32
ข. ลักษณะภูมิประเทศ.....	32
ค. ลักษณะภูมิอากาศ.....	35
ง. ทรัพยากรธรรมชาติ.....	35
3.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	35
ก. ลักษณะการค้าและบริการ.....	35
ข. การอุตสาหกรรม.....	52
ค. การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย.....	53
3.4 สถาบันและบริการทางสังคม.....	56
ก. สถาบันการศึกษา.....	56
ข. การบริการด้านสาธารณสุข.....	57
ค. ศาสนสถาน.....	58
ง. การบรรเทาสาธารณภัย และความปลอดภัยในทรัพย์สิน.....	59
จ. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	61
ฉ. การกำจัดขยะมูลฝอย.....	61
3.5 ประชากร.....	64
3.6 การคมนาคมขนส่ง.....	67
3.7 การใช้ที่ดิน.....	73

บทที่ 4 สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว

4.1 สถานที่ท่องเที่ยว.....	82
ก. สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองสุโขทัย.....	82
ข. สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง.....	84
4.2 สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว.....	93
ก. ผู้เยี่ยมชม.....	93

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข. การคาดการณ์จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนในอนาคต.....	105
ค. สถานการณ์ด้านที่พัก.....	107
ง. สรุปลักษณะตลาดการท่องเที่ยวของเมืองสุโขทัย.....	110
 บทที่ 5 การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่ศึกษา	
5.1 วิธีการศึกษา.....	113
5.2 ผลการสำรวจความคิดเห็น.....	115
ก. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว.....	115
ข. ความเห็นของประชาชนในพื้นที่ศึกษา.....	145
 บทที่ 6 แนวทางการพัฒนาเมืองสุโขทัย เพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน	
6.1 ปัญหาสำคัญของเมืองสุโขทัย.....	167
6.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....	174
6.3 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมเมืองสุโขทัย.....	185
ก. จุดเด่นของเมืองสุโขทัย.....	187
ข. จุดด้อยของเมืองสุโขทัย.....	189
ค. โอกาสจากภายนอก.....	191
ง. อุปสรรคจากภายนอก.....	194
6.4 นโยบายและแนวทางการพัฒนา.....	195
6.5 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนา.....	197
6.6 ข้อเสนอแนะการพัฒนา.....	198
ก. การใช้ที่ดินในอนาคต.....	198
ข. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน.....	201
ค. การพัฒนาแหล่งและสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว.....	214
ง. การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์.....	224
6.7 ผลของการพัฒนา.....	225
5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป.....	226
รายการอ้างอิง.....	228
ภาคผนวก.....	232

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานประกอบกิจการการค้าและบริการ ในเขตเทศบาล ตำบลสุโขทัย ปี พ.ศ. 2545.....	36
ตารางที่ 3.2	แสดงจำนวนโรงแรมและห้องพักในเมืองสุโขทัย.....	43
ตารางที่ 3.3	แสดงจำนวนสถานอุตสาหกรรม จำแนกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ เขตผังเมืองรวม สุโขทัย ปี 2543.....	52
ตารางที่ 3.4	แสดงรายการสินค้าส่งออกและนำเข้าผ่านด่านศุลกากรสุโขทัย ปี 2543.....	54
ตารางที่ 3.5	แสดงสถิติคนไทยและคนต่างด้าวเดินทางผ่านเข้า-ออกราชอาณาจักรไทย ทางด่านตรวจ คนเข้าเมืองสุโขทัย ปี 2543.....	56
ตารางที่ 3.6	แสดงข้อมูลการสาธารณสุขและอนามัยชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสุโขทัย.....	58
ตารางที่ 3.7	แสดงสัดส่วนด้านการสาธารณสุข เมืองสุโขทัย.....	58
ตารางที่ 3.8	แสดงข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเมืองสุโขทัย.....	59
ตารางที่ 3.9	แสดงข้อมูลคดีที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาล.....	60
ตารางที่ 3.10	แสดงสถิติทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลตำบลสุโขทัย.....	65
ตารางที่ 3.11	แสดงการคาดการณ์จำนวนประชากรเมืองสุโขทัย.....	66
ตารางที่ 3.12	แสดงการคมนาคมทางรถไฟ.....	67
ตารางที่ 4.1	แสดงข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนเมืองสุโขทัย พ.ศ. 2536 - 2543.....	95
ตารางที่ 4.2	แสดงข้อมูลการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนเมืองสุโขทัย ปี 2543.....	96
ตารางที่ 4.3	แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้เยี่ยมเยือนเมืองสุโขทัย ปี 2543.....	97
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว จำแนกตามถิ่นที่อยู่ ปี 2543.....	99
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามยานพาหนะเดินทาง ปี 2543.....	100
ตารางที่ 4.6	แสดงวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือน ปี 2543.....	101
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามประเภทที่พักแรมปี 2543.....	102
ตารางที่ 4.8	แสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้เยี่ยมเยือนแวะชม ปี 2543.....	103
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามช่วงเวลา ปี 2543.....	104
ตารางที่ 4.10	แสดงข้อมูลค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนเมืองสุโขทัย ปี 2543.....	105
ตารางที่ 4.11	แสดงการคาดการณ์จำนวนผู้เยี่ยมเยือนในอนาคตของเมืองสุโขทัย.....	106
ตารางที่ 4.12	แสดงข้อมูลสถานที่พักแรมในเมืองสุโขทัย ปี 2543 - 2544.....	108
ตารางที่ 4.13	แสดงการคาดการณ์ความต้องการห้องพักในอนาคตของเมืองสุโขทัย.....	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.1	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับบริการที่พักแรมในเมืองสุโขทัย-ลก.....	116
ตารางที่ 5.2	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับบริการที่พักแรมในเมืองสุโขทัย-ลก.....	117
ตารางที่ 5.3	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับร้านอาหารในเมืองสุโขทัย-ลก.....	118
ตารางที่ 5.4	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับร้านอาหารในเมืองสุโขทัย-ลก.....	119
ตารางที่ 5.5	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับร้านขายของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมืองในเมืองสุโขทัย-ลก.....	120
ตารางที่ 5.6	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุง/แก้ไขเกี่ยวกับร้านขายของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมืองในเมือง สุโขทัย-ลก.....	121
ตารางที่ 5.7	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับสถานบันเทิงในเมืองสุโขทัย-ลก.....	122
ตารางที่ 5.8	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับสถานบันเทิงในเมืองสุโขทัย-ลก.....	124
ตารางที่ 5.9	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับบริการด้านนันทนาการในเมืองสุโขทัย-ลก.....	125
ตารางที่ 5.10	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุง/แก้ไขเกี่ยวกับบริการด้านนันทนาการในเมืองสุโขทัย-ลก.....	126
ตารางที่ 5.11	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับบริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในเมืองสุโขทัย-ลก.....	127
ตารางที่ 5.12	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุง/แก้ไขเกี่ยวกับบริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวในเมือง สุโขทัย-ลก.....	128
ตารางที่ 5.13	แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับบริการขนส่ง/ยานพาหนะภายในเมือง สุโขทัย-ลก.....	130
ตารางที่ 5.14	แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับบริการขนส่ง/ยานพาหนะระหว่างเมือง.....	131
ตารางที่ 5.15	แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับบริการพื้นฐานในเมืองสุโขทัย-ลก.....	133
ตารางที่ 5.16	แสดงสิ่งที่ควรปรับปรุง/แก้ไขเกี่ยวกับการพื้นฐานที่รัฐจัดให้ในเมืองสุโขทัย-ลก.....	135
ตารางที่ 5.17	แสดงจุดเด่นของเมืองสุโขทัย-ลก.....	136
ตารางที่ 5.18	แสดงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของเมืองสุโขทัย-ลก.....	137
ตารางที่ 5.19	แสดงความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง.....	138
ตารางที่ 5.20	แสดงความสนใจในการกลับมาเยือนเมืองสุโขทัย-ลกอีกครั้ง.....	139
ตารางที่ 5.21	แสดงสิ่งที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของเมืองสุโขทัย-ลก	141
ตารางที่ 5.22	แสดงแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม.....	143
ตารางที่ 5.23	แสดงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินของเมืองสุโขทัย-ลก.....	146
ตารางที่ 5.24	แสดงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อโครงสร้างพื้นฐานของเมืองสุโขทัย-ลก.....	147
ตารางที่ 5.25	แสดงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจของเมืองสุโขทัย-ลก.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.26 แสดงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อโครงสร้างประชากรของเมืองสุโขทัย-ลก.....	150
ตารางที่ 5.27 แสดงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อลักษณะทางสังคมของเมืองสุโขทัย-ลก.....	151
ตารางที่ 5.28 แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับถนนในเมืองสุโขทัย-ลก.....	152
ตารางที่ 5.29 แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับไฟฟ้าในเมืองสุโขทัย-ลก.....	153
ตารางที่ 5.30 แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับน้ำประปาในเมืองสุโขทัย-ลก.....	154
ตารางที่ 5.31 แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับบริการโทรศัพท์ในเมืองสุโขทัย-ลก.....	155
ตารางที่ 5.32 แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์ในเมืองสุโขทัย-ลก.....	155
ตารางที่ 5.33 แสดงปัญหาที่พบเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในเมืองสุโขทัย-ลก.....	156
ตารางที่ 5.34 แสดงบริการพื้นฐานที่ควรปรับปรุงในเมืองสุโขทัย-ลก.....	157
ตารางที่ 5.35 แสดงจุดเด่นของเมืองสุโขทัย-ลก.....	157
ตารางที่ 5.36 แสดงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของเมืองสุโขทัย-ลก.....	159
ตารางที่ 5.37 แสดงปัญหาสำคัญที่ควรแก้ไขปรับปรุงเร่งด่วน.....	161
ตารางที่ 5.38 แสดงสิ่งที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว.....	162
ตารางที่ 5.39 แสดงแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม.....	164

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบที่

หน้า

แผนที่ 3.1 แสดงที่ตั้งอำเภอและตำบล.....	33
แผนที่ 3.2 แสดงลักษณะพื้นที่เมืองสุโขทัย.....	34
แผนที่ 3.3 แสดงที่ตั้งโรงแรม.....	45
แผนที่ 3.4 แสดงย่านการค้า.....	49
แผนที่ 3.5 แสดงที่ตั้งโรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และสวนสาธารณะ.....	62
แผนที่ 3.6 แสดงเส้นทางคมนาคม.....	68
แผนที่ 3.7 แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตเมือง.....	70
แผนที่ 3.8 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2536.....	74
แผนที่ 3.9 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2545.....	76
แผนที่ 4.1 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเมือง.....	83
แผนที่ 4.2 แหล่งท่องเที่ยว.....	85
แผนที่ 4.3 แหล่งท่องเที่ยว.....	86
แผนที่ 4.4 แสดงรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย.....	92
แผนที่ 6.1 แสดงปัญหาถนนและการจราจร.....	169
แผนที่ 6.2 แสดงชุมชนในเขตเทศบาล.....	171
แผนที่ 6.3 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต.....	199
แผนที่ 6.4 แสดงการปรับปรุงถนนภายในชุมชน.....	203
แผนที่ 6.5 แสดงการก่อสร้างสถานที่จอดรถสาธารณะ.....	205
แผนที่ 6.6 แสดงการปรับปรุงสถานีรถไฟสุโขทัย.....	206
แผนที่ 6.7 แสดงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน.....	208
แผนที่ 6.8 แสดงการป้องกันน้ำท่วม.....	212
แผนที่ 6.9 แสดงโครงการศูนย์ราชการชายแดนสุโขทัย.....	215
แผนที่ 6.10 แสดงการปรับปรุงพื้นที่บริเวณศาลเจ้าแม่โต๊ะโม๊ะ.....	219
แผนที่ 6.11 แสดงการพัฒนาพื้นที่สนามกีฬาหาราช.....	221

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงระบบการท่องเที่ยว.....	18
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงข้อมูลจำนวนผู้เยี่ยมชมเมืองสุโขทัย-ลก ปี 2535 - 2543.....	95

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 แสดงร้านอาหารที่พบเห็นได้ทั่วไปในชุมชนเมืองสุโขทัย-ลก.....	39
ภาพที่ 3.2 แสดงอาหารพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์ของเมืองสุโขทัย-ลก.....	40
ภาพที่ 3.3 แสดงร้านค้าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองบริเวณถนนเจริญเขต.....	41
ภาพที่ 3.4 แสดงโรงแรมที่พบในเมืองสุโขทัย-ลก.....	46
ภาพที่ 3.5 แสดงย่านการค้าบริเวณตลาดหลังโรงแรมเก็นดิง.....	50
ภาพที่ 3.6 แสดงย่านการค้าในเมืองสุโขทัย-ลก.....	51
ภาพที่ 3.7 แสดงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	63
ภาพที่ 3.8 แสดงการคมนาคมในเมือง.....	71
ภาพที่ 6.1 แสดงปัญหาบริเวณด้านสุโขทัย-ลก.....	175
ภาพที่ 6.2 แสดงอาคารสถานีรถไฟสุโขทัย-ลกที่มีสภาพทรุดโทรม.....	179
ภาพที่ 6.3 แสดงการจอดรถไม่เป็นระเบียบในชุมชนและสภาพถนนที่ชำรุด.....	179

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย